

Barna T. Attila: Régi kintorna dallamára Magyar Napló, 2013.

Amikor először kézbe vettem Barna T. Attila legújabb kötetét, arra gondoltam: két okból is nagyon találó címet választott. Mindenekelőtt azért, mert a *kintorna* asszociatívan magában hordozza a *kínt*, az alkotással járó lelki terheket. Ne féljünk beismerni, hogy jóformán minden művész küszködik valamilyen rabsággal: az alkohollal, a túlbujánzó nemiséggel, a játékszenvedéllyel vagy éppen a kóros hiúsággal. A tehetséget, már ha adatott, nem könnyű egy életen keresztül hordozni. Az 1971-ben született Barna T. Attila is konok harcot vív a maga gúzsba kötő rabságával, megszenvedi az életét – a szenvedés viszont megszépíti a lelket. Rabságát tetézi, hogy hosszú évek óta az egészségügyben dolgozik, a kórházak embert próbáló közegében. Másrészt a kötet címválasztása azért is remek, mert a címadó vers Bella István emlékének tiszteleg, és Barna T. több szálon kötődik a 2006-ban elhunyt Kossuth-díjas költőhöz: például pályája első elismerését, a Verskarácsony-díjat is az ő felterjesztésére kapta 1997-ben.

Ez a háttér, a mindennapok prózája. A kilencvenes évek végén folytatott magánbeszélgetéseink során Faludy György arra tanított, hogy egy költőnek a verseiben kíméletlenül át kell adnia magát, a lehető legnagyobb személyességre törekedve. Tetszik vagy sem, az önfeltárlkozás a lírában úgymond szakmai kötelesség. Barna T. Attila ebben a kintornázó kötetében (is) teljesíti a kiemelkedő költőtárs intelmét: megejtő őszinteséggel vall sebzettségéről, rabságáról, kételyeiről vagy éppen közönyéről, amely „az őszi utcán lassan szembejön / (...) mellém szegődik, s hal-kan füttyörész”. Legfőképpen pedig élénk tárja megszokott – józan ésszel valójában megszokhatatlan – világát: a kórházat. Nem is ház az, hanem kórtermek, műtők, vécék szívszorító labirintusa, legközepe pedig a végállomás: a holtak hűtőkamrája és a boncterem. Megkockáztatható, hogy a magyar irodalomban kevesen írtak olyan megrázóan, olyan borzalmas gyönyörűséggel a kórházi halálról, mint Barna T. Attila. Igen, persze e tekintetben is vannak nagy elődök: Devecseri Gábor, Parancs János és mások – ám Attila fellép középük. Hiteles krónikásként élénk írja az emberi lét kikötőjét, nyersen és pátoztól mentesen, ahogy van. Istenem, sóhajthatunk, kórházi éveit során

hányan megérkeztek már e révébe, és közöttük milyen fontos költők! A kötet lapjain néhányuk emlékverset is kapott: ezek kortárs irodalomtörténeti lábjegyzeteknek is tekinthetők. Gyurkovics Tibor haldokló testébe az infúzió lassan, egykedvűen csöpög, mint az idő; távozása után pedig az üres szobában csak

a lehúzott ágy fémcsontváza áll a sarokban (*Gyurkovics*). Nagy Gáspár a félhomályos, üres kórházfolyosó végén ül, a kávéautomata mellett, kissé előrehajolva, és a padlót bámulja. Csak akkor pillant föl, amikor a fiatal költőtárs mellé lép. Azután feje mellére bukik újra, válla meggörnyed (*Lehajtott fejjel ült tovább*). S itt vannak a névtelen holtak is, egyre többen: a szakadt lepedővel letakart, aki fölött már elment a nagyvizit. „A bűzös, füledt kórterembe vág / a téli napfény, mint a boncolókés” (*Exit*). Vagy a bonctermi asztalon meztelenül fekvő férfi, akinek álla leesett, és nyitott szeme éppen a költőt nézi. A túlélő, vagyis a vers szerzője munka után valami talponállóban iszik egy kávé meg egy vermutot, és erre a csupasz hullára gondol: „Ő is / álldogálhatna most itt, / előtte pohár, kezében cigaretta” (*A Széll Kálmán téren*). Az eltávozottak mellett természetesen az élők is jelen vannak, méghozzá főként az ápolónők, a kórházi dráma hősnői: az intenzív osztályon „gyűrött angyalok, / míg röpködnek, arcukra fagy a részvét.” S mindeközben „a háztetők felett / nyirkos, véres lepedő leng, a hajnal” (*Éjszaka az intenzíven*).

A kötet záró ciklusában Barna T. Attila visszavonhatatlanul rokonszenvesé válik, hiszen bátorságról és becsületességről tesz tanúbizonyságot: a holtakra szegezett bonckést önmaga ellen fordítja, és felnyitja életét. *Felhő Artúr lebegései* címmel – tudhatjuk – saját rabságáról, sorsa vargabetüiről beszél, kendőzetlenül és sallangmentesen. *Idd le magad!*, *Dal az Unicumhoz*, *Csapos barátom halálhírére*, *Mokka preszszó* – ilyen verscímek sorakoznak: csupa borongós tudósítás italokról és keserű vigaszokról. A költő céljainak fala korszokból és stampedlikből épült. Negyven év felett már gyanítjuk: rabságunkból e földi életben nincs teljes szabadulás, a versek révén viszont megőrizhetjük méltóságunkat. Barna T. Attila műveit olvasva a saját démonunkat is szelidíthetjük.

Zsille Gábor

